

ANTIKNARISK MEDVERKAN 2022

Britt-Marie Lennartsson

SLÖINGE KYRKA - STYRSYSTEM

Slöinge socken, Falkenbergs kommun

RAPPORT KULTURMILJÖ HALLAND 2022:30

STIFTELSEN HALLANDS LÄNSMUSEER

Stiftelsen Hallands Läns museer, Kulturmiljö Halland
Uppdragsverksamheten, Halmstad 2022, antikvarisk medverkan
Bild framsida: Givare i sakristian i Slöinge kyrka, foto 2022-36-3
Grafisk form: Anders Andersson
Layout: Britt-Marie Lennartsson
Foto: Britt-Marie Lennartsson
Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet
Diarienummer 2022/198

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Objekt:

Slöinge kyrka, Slöinge socken, Falkenbergs kommun

Beställare och bidragsmottagare:

Falkenbergs Pastorat

Entreprenörer och hantverkare:

Falkenbergs Värmeteknik AB

Installation av styrsystem underentreprenör: Systeminstallation i Varbergs AB

Utförandeperiod:

2020

Antikvarisk medverkan:

Charlotte Skeppstedt, Britt-Marie Lennartsson, Kulturmiljö Halland

Fältbesök:

Våren 2020, april 2022

INTYG OCH RAPPORT

Falkenbergs pastorat har byggt om värmesystemet i samband med installation av styrsystem för klimatstyrning i Slöinge kyrka. Arbetena har utförts under 2020. Åtgärden krävde inte tillstånd från Länsstyrelsen. Falkenbergs pastorat har sökt kyrkoantikvarisk ersättning och Göteborgs stift har därför ställt krav på antikvarisk medverkan. Den antikvariska medverkan innefattar kulturhistorisk kontroll och dokumentation, samt sammanställning av kulturhistorisk rapport över åtgärderna. Den antikvariska medverkan har här bara inneburit en besiktning av Charlotte Skeppstedt som gjordes under våren 2021, då vissa påpekande framfördes.

En slutbesiktning gjordes i april 2022 av Britt-Marie Lennartsson, Kulturmiljö Halland, som även svarat för föreliggande intyg och rapport. Synen omfattade placering av givare i kyrkans interiör samt utomhus, vilket är sådant som kan påverka kyrkans kulturhistoriska värden. Arbetena har i huvudsak utförts på ett professionellt och tillfredställande sätt, varför vi inte har något att erinra ur antikvarisk synpunkt.

Arkivmaterial och digitala foton förvaras hos Kulturmiljö Halland, Tollsgatan 7 i Halmstad, d nr 2022–198. Fotodokumentationen från antikvarisk medverkan är utförd av Britt-Marie Lennartsson, film nr 2022–36.

HISTORIK OCH BESKRIVNING

Slöinge kyrka är belägen på medeltida kyrkplats i norra delen av tätorten Slöinge, mellan Falkenberg och Halmstad. Kyrkan omges av ett vidsträckt odlingslandskap samt skogsområden i norr. Kyrkogårdsmuren med tre stigluckor byggdes 1788 av Sandhultsbyggmästaren Sven Persson. Den ursprungliga kyrkan, med medeltida ursprung, tillfogades ett nytt stentorn med flack huv och lanternin 1822 efter ritningar av arkitekten J. Carlberg, Stockholm. Tornets bottenvåning kom att ingå som en del av det äldre långhuset. Under åren 1834-35 byggdes ett nytt långhus efter omarbetade ritningar av Stockholmsarkitekten J. W. Gerss. Grunden lades tätt utanför den gamla kyrkans murar. Såväl tornet som långhuset utformades i den tidstypiska nyklassicism som fortfarande präglar kyrkan. Sakristian på långhusets norra sida byggdes 1951.

Kyrkorummet, i långhuset från 1830-talet, fick en tidstypisk interiör i nyklassicistisk stil. Predikstolen (1836) och altarpopsatsen (1838) är verk av Johannes Andersson från Mjölby och målades ursprungligen av målarmästaren Peter Hallberg från Halmstad. Altarpopsatsen tillfördes 1883 en altarmålning utförd av konstnären Severin Nilsson, Stockholm, bördig från grannsocknen Asige. Orgelfasaden i nyklassicistisk stil från 1868 fick 1989 nya ljudande orgelpipor. Interiören har förändrats vid återkommande renoveringar under 1800- och 1900-talen med bibehållen klassicerande grundkaraktär. Vid en nygotisk stilrestaurering 1893 under arkitekten Adrian Crispin Petersons ledning fick kyrkorummet invändiga schablonmålningar och ny öppen bänkinredning. Vid en renovering 1924 efter ritningar av Stockholmsarkitekten A. V. Fagerström övermålades 1890-talsdekoren och bänkgavlarna byttes mot nya släta. De nuvarande fönstren med en cirkelrund ruta i övre delen tillkom då, samt glasmålningarna i korfönstren efter arkitektens ritningar.

Dagens kyrkorum präglas av byggnadstidens nyklassicistiska inredning, färgsättningen från 1982 samt av renoveringar 1951 och 2007. Det välvda innertaket gulmålades och dekorerades med målningar 1951 av konstnären Einar Forseth. Vid en omfattande renovering 2007 lades ett nytt korgolv i kalksten och ett fristående altare tillkom. Läktarunderbyggnaderna från 1970 ombyggdes med bl.a. nya skärmväggar och läktartrappa. Bänkinredningen nytillverkades och kompletterades med stolar. Kyrkans äldsta inventarie är dopfunten i röd kalksten från 1200-talet med musselformad cuppa.

UTFÖRDA ARBETEN

Relationshandlingar för placering av givare mm saknas. Placeringen har dock i viss mån diskuterats med antikvarisk medverkande. Ledningsdragningar har till stor del gjorts diskret, ofta under golv. Styrcentral är placerad i pannrum i källare vilket inte dokumenterats.

Utomhusgivaren har placerats på långhusets norra vägg, i anslutning till den exteriöra trappan ned till pannrummet i källaren. Den har placerats intill en äldre, befintlig givare. Befintligt metallrör har nyttjats för ledningsdragning.

En givare är placerad framme i koret på norra väggen väl dold under predikstolen.

En givare är placerad på en pilaster längst bak i kyrkorummet vid den norra väggen. Den är placerad intill befintliga givare. Det är något olyckligt att de vita givarna är placerade på en mörkare gråmålad yta, väl synligt i rummet. Med tanke på att det är en sedan länge vald placering är avsteget från den kulturhistoriska anpassningen godtagbar.

En givare är placerad inne i orgelhuset, väl dold nära luckan på norra sidan. En givare är placerad i taket i ett skåp för textilförvaring i ett förråd uppe på läktaren, bakom orgeln.

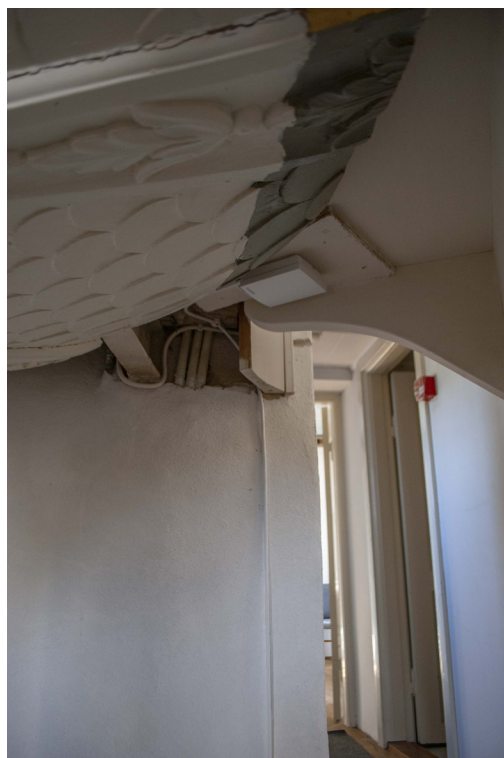
En givare finns i sakristian. Den är placerad på den södra väggen, vid dörren ut till kyrkorummet.

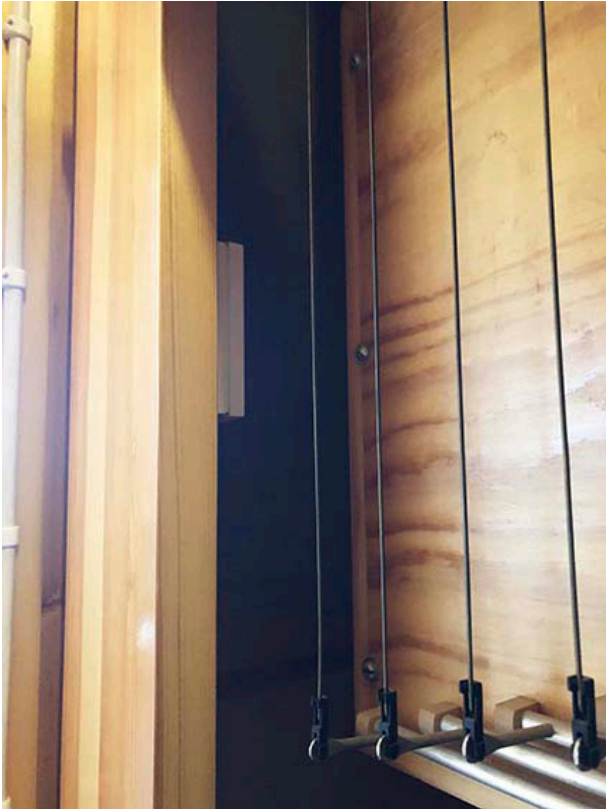
Utomhusgivaren har placerats på långhusets norra vägg, i anslutning till den exteriöra trappan ned till pannrummet i källaren.

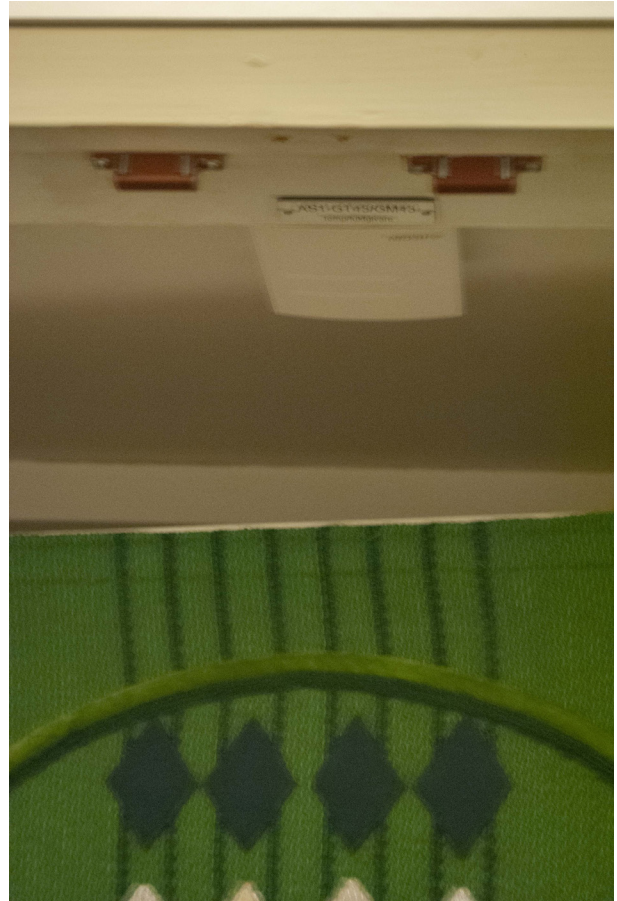
En givare är placerad intill befintliga givare på en pilaster längst bak i kyrkorummet. De vita givarna är placerade på en mörkare gråmålad yta, väl synligt i rummet. Med tanke på att det är en sedan länge vald placering är avsteget från den kulturhistoriska anpassningen godtagbar.

En givare är placerad framme i koret på norra väggen under predikstolen, väl dold.

En givare är placerad inne i orgelhuset, väl dold nära luckan på norra sidan.

En givare är placerad i taket i ett skåp för textilförvaring.

RAPPORTER FRÅN KULTURMILJÖ HALLAND 2022

- 2022:1 Fortsättningen av den arkeologiska utredningen inom Norra Villmanstrand, Halland, Halmstad kn, Snöstorps sn 2021.
- 2022:2 Tre fornlämningar inom Trönninge 2:27. Arkeologisk förundersökning.
- 2022:3 Skogskyrkogården i Falkenberg, kulturhistorisk inventering
- 2022:4 Alafors kvarnmiljö, antikvarisk utredning inför förbättrad fiskvandring
- 2022:5 T4 Hässleholm, Matsalen, antikvarisk förundersökning
- 2022:6 Arkeologisk utredning 2021 inför den nya Slottsmöllebron, Halmstad 9:14 och Halmstad 10:26 m fl
- 2022:7 Köinge kyrka, Utvändig renovering, antikvarisk medverkan
- 2022:8 Arkeologisk utredning inför solkraftspark i Harplinge. Harplinge sn, Arkeologisk utredning steg 1
- 2022:9 Övraby VA, Övraby socken, Halmstad 9:26, Arkeologisk utredning 2021
- 2022:10 Tidigmoderna odlingslager och bebyggelselämningar i kvarteret Grev Kristoffer, Halmstad, Arkeologisk schaktningsövervakning 2020
- 2022:11 Skottorps slott, Renoveringsåtgärder 2020-21, Antikvarisk medverkan
- 2022:12 Eskilstorp, planutredning
- 2022:13 Tingshuset, Höken 3, Laholm. Antikvarisk förundersökning
- 2022:14 Varbergs kyrka, antikvarisk förundersökning
- 2022:15 Armékåren 14, antikvarisk förundersökning
- 2022:16 Morups kyrkogård, uppdatering av kulturhistorisk dokumentation och bevarandeplan
- 2022:17 Tönnersjö kyrka, renovering av golv m.m
- 2022:18 Arkeologisk förundersökning av L1997:7567, Landa socken, Sintorp 3:6
- 2022:19 Teater Storan, Svärdet 8, Antikvarisk medverkan
- 2022:20 Centralskolan, Tvååker. Antikvarisk förundersökning
- 2022:21 Från stenålder till vikingatid i Hunnestad. Halland, Hunnestads sn, Arkeologisk förundersökning av L2020:6458
- 2022:22 Hasslövs kyrkogård, uppdatering av bevarandeplan
- 2022:23 Våxtorps kyrkogård, uppdatering av bevarandeplan
- 2022:24 Fiberledning vid Norre Port, Halmstad 5:1, RAÄ 44:1/L1997:3939, Arkeologisk schaktningsövervakning 2022
- 2022:25 Fiberledning i Klostergatan, Halmstad 5:1, RAÄ 44:1/L1997:3939, Arkeologisk schaktningsövervakning 2022
- 2022:26 Gällareds kyrka, dränering, antikvarisk medverkan
- 2022:27 Elskåp vid Lilla Torg, Halmstad 5:1, RAÄ 44:1/L1997:3939, Arkeologisk schaktningsövervakning 2021
- 2022:28 Gunnarsjö kyrkogård, uppdatering av bevarandeplan
- 2022:29 Tröinge 2:21 och 3:107, Falkenberg, Vinbergs sn, Tröinge 2:21 och 3:107, Arkeologisk utredning 2022
- 2022:30 Slöinge kyrka, styrsystem, antikvarisk medverkan

KULTURMILJÖ
HALLAND

POSTADRESS: TOLLSGATAN 7 | 302 32 HALMSTAD | TEL: 035-19 26 00

E-POST: KANSLI@KULTURMILJOHALLAND.SE | HEMSIDA: WWW.KULTURMILJOHALLAND.SE